

SADRŽAJ

1/UVOD

ANATOMIJA	2
ISTORIJA ANATOMIJE	3
BEOGRADSKA ŠKOLA ANATOMIJE	6
ANATOMSKE NOMENKLATURE	7
OSNOVNI ANATOMSKI TERMINI	7
PREDELI I DELOVI TELA	10
Vertikalne orijentacione linije	10
Ostale orijentacione linije	12
Parasagitalne orijentacione ravni	12
Horizontalne orijentacione ravni	12
Predeli gornjeg ekstremiteta	12
Predeli donjeg ekstremiteta	14
Predeli grudnog koša	16
Predeli leda	18
Predeli trbuha	18
Predeo medice	19
ANATOMSKE VARIJACIJE I NJIHOV SUDSKOMEDICINSKI ZNAČAJ	19
UVOD U OSTELOGIJU	22
UVOD U ARTROLOGIJU	26
Articulationes fibrosae	26
Articulationes cartilagineae	28
Articulationes synoviales	28
Čvrstina i biomehanika zglobova	32
UVOD U MIOLOGIJU	33
Opšte karakteristike mišića	33
Skeletno mišično tkivo	33
Spoljašnji izgled skeletnog mišića	34
Pripoji mišića	36
Sudovi i živci mišića	36
Motorna jedinica	38
Mišični tonus	38
Vrste kontrakcija	38
Hipertrofija i atrofija	40
Srčano mišično tkivo	40
Glatko mišično tkivo	40
UVOD U ANGIOLOGIJU	40
Srce	40
Arterije	41
Kapilari	41
Vene	42
Vaskularizacija i inervacija krvnih sudova	44
Fetalni krvotok	44
Limfni sistem	44
UVOD U NEUROLOGIJU	46
Tipovi neurona	48
Sinapse	52
Morfološka i topografska podela nervnog sistema	52

Centralni nervni sistem	52
Periferni nervni sistem	52
Funkcionalna podela nervnog sistema	56
Somatski nervni sistem	56
Autonomni nervni sistem	56
PSIHOSOMATIKA	62
KOŽA	65
Grada kože	66
Derivati epidermisa	69
Dlaka	69
Lojna žlezda	69
Znojne žlezde	69
Nokat	70
Mlečna žlezda	70
Promene kože tokom starenja	73
OSNOVI DERMATOLOŠKE SEMIOTIKE	73
PLASTIČNA ANATOMIJA	78
POVRŠINSKA ANATOMIJA	79
Prednja strana gornjeg ekstremiteta	79
Zadnja strana gornjeg ekstremiteta	80
Prednja strana donjeg ekstremiteta	80
Zadnja strana donjeg ekstremiteta	80
Prednja strana grudnog koša	81
Prednja strana trbuha	81
Zadnja strana trbuha	82
CRTEŽ U ANATOMIJI	82
DISEKCIJA U ANATOMIJI	83
ATLAS POVRŠINSKE ANATOMIJE	87
2/GORNJI EKSTREMITET	103
KOSTI GORNJEG EKSTREMITETA	104
Clavicula	104
Scapula	104
Humerus	106
Ulna	108
Radius	110
Ossa manus	110
FASCIJE GORNJEG EKSTREMITETA	112
RAME	112
ZADNJA STRANA RAMENOG POJASA	114
A) Potkožni sloj	114
B) Mišični sloj	114
Površinska grupa mišića leđa	114
Spoljašnja grupa mišića ramena	116
Zadnja grupa mišića ramena	116
Foramen triangulare	118
Foramen quadrangulare	118
Rete scapulae	118
PAZUŠNI I GRUDNI PREDEO	118
A) Potkožni sloj	118

B) Mišićni sloj	120
Prednja grupa mišića ramena	120
Fossa axillaris	120
A. axillaris	122
Plexus brachialis	122
Bočne grane	124
Završne grane	124
Nodi lymphoidei axillares	126
Pokreti ramenog pojasa	128
PREDNJI PREDEO NADLAKTA	128
A) Potkožni sloj	128
B) Mišićni sloj	130
Prednja grupa mišića nadlakta	130
A. brachialis	130
Nervi prednjeg predela nadlakta	130
PREDNJI PREDEO LAKTA	132
A) Potkožni sloj	132
B) Mišićni sloj	132
Fossa cubitalis	132
PREDNJI PREDEO PODLAKTA	134
A) Potkožni sloj	134
B) Mišićni sloj	134
Prednja grupa mišića podlakta	134
A. ulnaris	136
A. radialis	136
N. ulnaris	136
N. medianus	138
Spoljašnja grupa mišića podlakta	138
N. radialis	138
DLAN	138
A) Potkožni sloj	138
B) Mišićni sloj	140
Canalis carpi	140
Aponeurosis palmaris	140
Arterije dlana	142
A. ulnaris	142
A. radialis	142
Nervi dlana	142
N. medianus	142
N. ulnaris	144
Tetive fleksora prstiju	144
Vaginae synoviales	144
Vaginae fibrosae digitorum manus	146
Mišići dlana	146
ZADNJI PREDEO NADLAKTA i ZADNJI PREDEO LAKTA	148
A) Potkožni sloj	148
B) Mišićni sloj	148
Zadnja grupa mišića nadlakta	148
N. radialis	150
A. profunda brachii	150
Rete articulare cubiti	150
ZADNJI PREDEO PODLAKTA i DORZALNI PREDEO ŠAKE	150
A) Potkožni sloj	150
B) Mišićni sloj	152
Zadnja grupa mišića podlakta	152
Foveola radialis	152
A. radialis	154
Rete carpale dorsale	154
R. profundus n. radialis	154
MIŠIĆI RAMENA	159
MIŠIĆI NADLAKTA	160
MIŠIĆI PODLAKTA	161

MIŠIĆI DLANA	164
ZGLOBOVI GORNJEG EKSTREMITETA	164
ARTERIJE GORNJEG EKSTREMITETA	168
NERVI GORNJEG EKSTREMITETA	169
3 / DONJI EKSTREMITET	171
KOSTI DONJEG EKSTREMITETA	172
Os coxae	172
Femur	174
Patella	178
Tibia	178
Fibula	180
Ossa pedis	180
FASCIJE DONJEG EKSTREMITETA	184
PREDNJI PREDEO BUTA i PREDNJI PREDEO KOLENA	184
A) Potkožni sloj	184
B) Mišićni sloj	186
Prednja grupa mišića buta	188
Unutrašnja grupa mišića buta	190
Prednja grupa mišića kuka	190
Mišićnofascijalni predeli	190
Trigonum femorale	190
Hiatus subinguinalis	190
Canalis adductorius	192
Canalis obturatorius	192
A. femoralis	194
A. obturatoria	194
Plexus lumbalis	196
Bočne grane	196
Završne grane	196
PREDNJI PREDEO POTKOLENICE i DORZALNI PREDEO STOPALA	198
A) Potkožni sloj	198
B) Mišićni sloj	198
Prednja grupa mišića potkolenice	200
Spoljašnja grupa mišića potkolenice	200
Dorzalna grupa mišića stopala	202
A. tibialis anterior	202
A. dorsalis pedis	202
N. fibularis (peroneus) communis	202
K UK	204
SEDALNI PREDEO	204
A) Potkožni sloj	204
B) Mišićni sloj	204
Mišići sedalnog predela	206
Foramen ischiadicum majus	208
Foramen ischiadicum minus	208
Plexus sacralis	208
Bočne grane	208
Završna grana	210
ZADNJI PREDEO BUTA	210
A) Potkožni sloj	210
B) Mišićni sloj	210
Zadnja grupa mišića buta	210
Aa. perforantes	210
N. ischiadicus	212
ZADNJI PREDEO KOLENA	212
A) Potkožni sloj	212
B) Mišićni sloj	212
Fossa poplitea	214
Rete articulare genus	214
Articulatio genus	214

Zglobne površine	214
Zglobne veze	216
Pokreti u zglobu kolena	220
ZADNJI PREDEO POTKOLENICE	220
A) Potkožni sloj	220
B) Mišićni sloj	222
Zadnja grupa mišića potkolenice	222
A. tibialis posterior	224
N. tibialis	224
Regio retromalleolaris medialis	224
TABAN	226
A) Potkožni sloj	226
B) Mišićni sloj	226
Aponeurosis plantaris	226
Mišići i tetine tabana	228
Vaginae synoviales	230
Vaginae fibrosae digitorum pedis	230
Arterije tabana	230
A. plantaris medialis	230
A. plantaris lateralis	230
Nervi tabana	230
N. plantaris medialis	230
N. plantaris lateralis	230
Funkcionalna anatomija stopala	232
Pokreti stopala	232
Tabanski svod	232
MIŠIĆI KUKA	237
MIŠIĆI BUTA	239
MIŠIĆI POTKOLENICE	241
MIŠIĆI STOPALA	244
ZGLOBOVI DONJEG EKSTREMITETA	247
ARTERIJE DONJEG EKSTREMITETA	250
NERVI DONJEG EKSTREMITETA	252
4 / GRUDNI KOŠ	255
KOSTI GRUDNOG KOŠA	256
Sternum	256
Costa	256
Vertebrae thoracicae	258
ZID GRUDNOG KOŠA	260
Respiratori mišići	260
Diaphragma	262
Mehanika disanja	264
A. thoracica interna	266
Aa. intercostales posteriores	266
V. thoracica interna	266
Vv. intercostales posteriores	266
Nodi lymphatici parasternales	268
Nn. intercostales	268
GRUDNA D U P L J A	268
SREDNJI MEDIJASTINUM	270
Pericardium	270
Cor	272
Projekcija srca	274
Krvni sudovi srca	276
Grada srčanog zida	280
Unutrašnji izgled srca	280
Projekcije srčanih otvora	286
Provodni sistem srca	288
Nervi srca	292
Radix pulmonis	294
GORNJI MEDIJASTINUM	296
Thymus	296
Venski sloj	298
V. cava superior	298
V. brachiocephalica dextra i sinistra	298
Arterijski sloj	298
Arcus aortae	298
N. phrenicus	298
N. vagus	300
Visceralni sloj	300
Trachea	300
Oesophagus	302
PLEUROPULMONALNI PREDEO	302
Pulmo	302
Funkcionalna anatomija respiratornog sistema	306
Pleura	308
Projekcije pleuralnih sinusa i ivica pluća	310
ZADNJI MEDIJASTINUM	312
Pars thoracica aortae	312
V. azygos	312
V. hemiazygos	312
V. hemiazygos accessoria	312
Limfni čvorovi i limfni sudovi medijastinuma	314
Ductus thoracicus	314
Ductus lymphaticus dexter	316
Grudni deo simpatičkog sistema	316
MIŠIĆI GRUDNOG KOŠA	320
ZGLOBOVI GRUDNOG KOŠA	323
ARTERIJE GRUDNOG KOŠA	324
VENE GARUDNOG KOŠA	325
AUTONOMNI NERVI GRUDNOG KOŠA	326
SOMATSKI NERVI GRUDNOG KOŠA	327
5 / TRBUH	329
Vertebrae lumbales	330
Columna vertebralis	330
Canalis vertebralis	332
Medulla spinalis	332
Nn. spinales	334
PREDNJI BOČNI DEO TRBUŠNOG ZIDA	334
A) Potkožni sloj	334
B) Mišićni sloj	336
Mišići prednjeg bočnog dela trbušnog zida	336
Vagina m. recti abdominis	338
Fascia transversalis	340
Canalis inguinalis	340
Omotači funiculus spermaticus-a	342
Nabori i jamice na parijetalnom peritoneumu	344
Arterije prednjeg bočnog dela trbušnog zida	344
Nervi prednjeg bočnog dela trbušnog zida	346
TRBUŠNA D U P L J A	346
TRBUŠNA MARAMICA	346
Peritoneum parietale	346
Peritoneum viscerale	348
Tvorevine visceralnog peritoneuma	348
Mezoi	348
Omenta	348
Ligamenta	352
Cavitas peritonealis	352
Bursa omentalis	352
ORGANI PERITONEALNE DUPLJE	354
Gaster	354
Splen (lien)	358
Intestinum tenuie	358
Duodenum	358

Jejunum i ileum	360
Pancreas	362
Hepar	364
Vesica biliaris (fellea)	368
Intestinum crassum	370
ARTERIJE I VENE PERITONEALNE	
DUPLJE	372
Truncus coeliacus	372
A. mesenterica superior	374
A. mesenterica inferior	378
V. portae hepatis	378
Portokavalne anastomoze	378
INERVACIJA ORGANA PERITONEALNE	
DUPLJE	382
Pars sympathica	382
Pars parasympathica	384
Viscerosenzitivna vlakna	386
Plexus entericus	386
RETROPERITONEALNI PROSTOR	
Pars abdominalis aortae	389
V. cava inferior	390
Ren/nephros/	392
Omotači bubrega	394
Grada bubrega	394
Vaskularizacija bubrega	396
Pelvis renalis/pyelon/	398
Ureter	398
Glandula suprarenalis/adrenalis/	398
ZADNJI DEO TRBUŠNOG ZIDA	
Fascia thoracolumbalis	402
Slabe tačke zadnjeg dela trbušnog zida	402
Nervi zadnjeg dela trbušnog zida	402
LIMFATICI ABDOMENA	
MIŠIĆI ABDOMENA	408
ORGANI ABDOMENA	409
ARTERIJE ABDOMENA	411
AUTONOMNI NERVI ABDOMENA I KARLICE	413
6 / KARLICA	
KOSTI KARLICE	
Os sacrum	416
Os coccygis	416
Pelvis osseus	416
MEDICA I SPOLJAŠNJI POLNI ORGANI	
Fossa ischioanalisis	420
Canalis pudendalis	420
I) Spatium superficiale perinei	420
Perineum masculinum	420
Tela subcutanea perinei	420
Sadržaj spatium-a superficiale perinei	422
Organa genitalia masculina externa	422
Penis	422
Erektilna tela penisa	424
Urethra masculina	424
Scrotum	424
Perineum femininum	426
Tela subcutanea perinei	426
Sadržaj spatium-a superficiale perinei	426
Organa genitalia feminina externa	426
II) Spatium profundum perinei	430
Membrana perinei	430
Sadržaj spatium-a profundum perinei	430
III) Diaphragma pelvis	430
A) Mišićni deo pelvične dijafragme	430
B) Fascijalni deo pelvične dijafragme	432
MOKRAĆNA BEŠIKA	
Unutrašnji izgled mokraćne bešike	434
Refleks mokrenja	436
UNUTRAŠNJI POLNI ORGANI ŽENE	
Ovarium	436
Fossa ovarica	438
Veze ovarijuma	438
Parenhim jajnika	438
Tuba uterina /salpinx/	438
Uterus	440
Šupljina uterusa	442
Zid uterusa	444
Veze uterusa	444
Vagina	446
Fornix vaginae	446
UNUTRAŠNJI POLNI ORGANI	
MUŠKARCA	446
Testis /orchis/	446
Omotači testisa	446
Grada testisa	448
Epididymis	450
Ductus deferens	450
Funiculus spermaticus	450
Glandulae vesiculosae	452
Prostata	452
Urethra masculina	454
Glandulae bulbourethrales	456
Erectio	456
Ejaculatio	457
Funkcionalna anatomija seksualnosti čoveka	457
Conceptio	459
RECTUM, CANALIS ANALIS I URETER	
Rectum	459
Canalis analis	459
Refleks defekacije	460
Ureter	460
ARTERIJE KARLICE	
A. iliaca communis	462
A. iliaca externa	462
A. iliaca interna	462
LIMFATICI KARLICE	
SOMATSKI NERVI PERINEUMA	
N. pudendus	466
AUTONOMNI NERVI KARLICE	
Plexus pelvis	468
MIŠIĆI MEDICE	
ZGLOBOVI KARLICE	472
ORGANI KARLICE	472
ARTERIJE KARLICE	475
SOMATSKI NERVI KARLICE	
LITERATURA	
7 / ANATOMIJA PRESEKA	
	479